
Spis treści

ZAGADNIENIA OGÓLNE

Wstęp – *Tadeusz Sz. Gaździk*

1. Badanie ortopedyczne – *Tadeusz Sz. Gaździk*

1.1. Wiadomości ogólne

Postawa

Chód

Kręgosłup

Klatka piersiowa

Kończyna górna

Miednica i kończyna dolna

1.2. Badania dodatkowe

2. Leczenie

2.1. Leczenie nieoperacyjne – *Tadeusz Sz. Gaździk*

2.2. Leczenie operacyjne – *Tadeusz Sz. Gaździk*

2.3. Rehabilitacja

2.3.6. Leczenie usprawniające po uszkodzeniach
kończyn – *Mirosław Jabłoński, Mieczysław Gorzelak*

2.3.7. Zasady rehabilitacji kończyn – *Mirosław
Jabłoński, Mieczysław Gorzelak*

2.3.8. Postępowanie usprawniające po urazowych
uszkodzeniach kręgosłupa – *Mirosław Jabłoński,*

Mieczysław Gorzelak

2.3.9. Kinezyterapia – *Mirosław Jabłoński, Mieczysław Gorzelak*

2.3.10. Fizykoterapia – *Tadeusz Sz. Gaździk*

2.3.11. Zaopatrzenie ortopedyczne – *Tadeusz Sz. Gaździk*

CHIRURGIA URAZOWA NARZĄDU RUCHU

3. Wiadomości ogólne

3.1. Uraz – *Tadeusz Sz. Gaździk*

3.2. Uszkodzenie – *Tadeusz Sz. Gaździk*

3.3. Zamknięte uszkodzenia tkanek miękkich – *Tadeusz Sz. Gaździk*

3.3.1. Stłuczenie (*contusio*)

3.3.2. Uszkodzenia jednostki mięśniowo-ścięgnowej

3.3.3. Uszkodzenia kaletek maziowych

3.4. Rany (*vulnera*) – *Zbigniew Dudkiewicz, krystian żołyński*

3.4.1. Obrażenia postrzałowe układu narządu ruchu

3.5. Złamanie (*fractura*)

3.5.1. Wiadomości ogólne – *Tadeusz Sz. Gaździk*

3.5.2. Mechanizm powstawania złamania – *Tadeusz Sz. Gaździk*

3.5.3. Biomechanika złamań kości rosnącej – *Wojciech Marczyński*

3.5.4. Podział złamań – *Tadeusz Sz. Gaździk*

3.5.5. Objawy złamania – *Tadeusz Sz. Gaździk*

3.5.6. Ogólne zasady postępowania doraźnego w przypadkach złamań – *Tadeusz Sz. Gaździk*

3.5.7. Postępowanie ostateczne w złamaniach – *Tadeusz Sz. Gaździk*

3.5.8. Leczenie czynnościowe złamań – *Tadeusz Sz. Gaździk*

3.6. Złamania otwarte – *Tadeusz Sz. Gaździk*

3.6.1. Wiadomości ogólne

3.6.2. Podział złamań otwartych (ryc. 3.5)

3.6.3. Postępowanie w przypadkach złamań otwartych

3.7. Powikłania złamań – *Tadeusz Sz. Gaździk*

- 3.7.1. Zrost opóźniony
- 3.7.2. Staw rzekomy
- 3.8. Zapalenie tkanki kostnej – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.9. Przykurcze stawów – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.10. Zesztywnienia stawów – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.11. Skostnienia pozaszkieletowe (*myositis ossificans*) – *Tadeusz Sz. Gaździk*
 - 3.11.1. Skostnienia mięśni w schorzeniach układu nerwowego
 - 3.11.2. Pourazowe skostnienia mięśni (*myositis ossificans posttraumatica circumscripta, paraosteopathia Déjerine*)
 - 3.11.3. Postępujące skostnienia mięśni (*myositis ossificans progressiva, choroba Münchmeyera*)
- 3.12. Zespół Volkmanna (*syndroma ischaemica Volkmanni, contractura ischaemica Volkmanni*) – *Tadeusz Sz. Gaździk*
 - 3.12.1. Odmiana przykurczu spowodowana niedokrwieniem mięśni przedramienia (*bunnel*)
- 3.13. Zespół Sudecka (*zespół Sudecka–Babińskiego–Leriche’a, choroba Sudecka, ostry zanik kości Sudecka, dystrofia kończyn typu Sudecka, ostry zapalny zanik kości, morbus Sudeck*) – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.14. Złamania z przeciążenia (powolne, przewlekłe, marszowe) – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.15. Złamania patologiczne – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.16. Urazy porodowe – *Janusz Popko*
- 3.17. Urazowe złuszczenie nasad – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.18. Zwichnięcie (*luxatio*) – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.19. Skręcenie (*distorsio*) – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.20. Zespoły bólowe stawów – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.21. Uszkodzenia chrząstki stawowej – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.22. Obrażenia detonacyjne – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.23. Zespół zmiażdżenia (*crush syndrom*) – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.24. Oparzenia (*combustio*) – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.25. Odmrożenia (*congelatio*) – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.26. Uszkodzenia nerwów – *Tadeusz Sz. Gaździk*
 - 3.26.1. Uszkodzenia wybranych nerwów

- 3.26.2. Uszkodzenia splotu ramiennego
- 3.27. Uszkodzenia naczyń – *Tadeusz Sz. Gaździk*
- 3.28. Zakrzepica żył głębokich i zator tętnicy płucnej –
Tadeusz Sz. Gaździk
- 3.29. Amputacja częściowa i całkowita – *Tadeusz Sz. Gaździk*

4. Uszkodzenia kręgosłupa i rdzenia kręgowego – *Tadeusz Sz. Gaździk*

- 4.1. Kręgosłup szyjny
 - 4.1.1. Stłuczenie kręgosłupa szyjnego
 - 4.1.2. Skręcenia stawów międzykręgowych kręgosłupa szyjnego
 - 4.1.3. Podwichnięcia i chwilowe zwichnięcia stawów międzykręgowych
 - 4.1.4. Uszkodzenia wyprostne kręgosłupa szyjnego
 - 4.1.5. Złamania i zwichnięcia kręgosłupa szyjnego
 - 4.1.6. Wybrane urazowe uszkodzenia okolicy pierwszego i drugiego kręgu szyjnego
- 4.2. Uszkodzenia kręgosłupa piersiowego i lędźwiowego
 - 4.2.1. Złamania kręgosłupa piersiowego i lędźwiowego
 - 4.2.2. Stłuczenie kręgosłupa w odcinku piersiowo-lędźwiowym
 - 4.2.3. Skręcenie kręgosłupa w odcinku piersiowo-lędźwiowym
 - 4.2.4. Złamania wyrostków poprzecznych w odcinku lędźwiowym
- 4.3. Urazowe uszkodzenia rdzenia kręgowego
 - 4.3.1. Wstrząśnienie rdzenia kręgowego
 - 4.3.2. Stłuczenie rdzenia kręgowego
 - 4.3.3. Ucisk rdzenia kręgowego
 - 4.3.4. Uszkodzenia naczyniowe rdzenia kręgowego
 - 4.3.5. Wybrane zespoły neurologiczne występujące w urazowych uszkodzeniach rdzenia kręgowego
- 4.4. Zaburzenia czynności pęcherza moczowego
- 4.5. Ból w paraplegii
- 4.6. Spastyczność
- 4.7. Skostnienia pozaszkieletowe

- 4.8. Zaparcia
- 4.9. Przykurcze
- 4.10. Odleżyny
- 4.11. Czynności seksualne
- 4.12. Prognoza po uszkodzeniach rdzenia kręgowego

5. Uszkodzenia kończyny górnej – *Tadeusz Sz. Gaździk*

- 5.1. Złamania obojczyka
- 5.2. Uszkodzenie stawu barkowo-obojczykowego (ryc. 5.6, 5.7)
- 5.3. Zwichnięcie stawu mostkowo-obojczykowego
- 5.4. Złamania łopatki
- 5.5. Skręcenie stawu ramiennego
- 5.6. Zwichnięcie stawu ramiennego
- 5.7. Zwichnięcie nawykowe stawu ramiennego
- 5.8. Niestabilność stawu ramiennego
- 5.9. Uszkodzenie mięśnia dwugłowego ramienia
- 5.10. Uszkodzenie pierścienia rotatorów
- 5.11. Złamania bliższego końca kości ramiennej
 - 5.11.1. Złamanie guzka większego kości ramiennej (ryc. 5.18)
 - 5.11.2. Złamanie guzka mniejszego kości ramiennej
 - 5.11.3. Złamania szyjki chirurgicznej i anatomicznej kości ramiennej
- 5.12. Złamania trzonu kości ramiennej
- 5.13. Złamania części dalszej kości ramiennej (ryc. 5.31)
 - 5.13.1. Złamania nadkłykciowe kości ramiennej
 - 5.13.2. Złamania przezi międzykłykciowe kości ramiennej (ryc. 5.37)
 - 5.13.3. Izolowane złamania kłykci kości ramiennej
 - 5.13.4. Złamanie nadkłykcia bocznego kości ramiennej
 - 5.13.5. Złamanie nadkłykcia przyśrodkowego kości ramiennej (ryc. 5.38)
 - 5.13.6. Złamania powierzchni stawowych dalszej nasady kości ramiennej
- 5.14. Zwichnięcia stawu łokciowego (ryc. 5.39, 5.40)
- 5.15. Zwichnięcie głowy kości promieniowej

- 5.15.1. Podwichnięcie głowy kości promieniowej u małych dzieci (*chassaignac*) (ryc. 5.42)
- 5.16. Złamania kości przedramienia
 - 5.16.1. Złamanie wyrostka łokciowego (ryc. 5.43, 5.44)
 - 5.16.2. Złamania głowy kości promieniowej (ryc. 5.45)
 - 5.16.3. Złamania trzonów kości przedramienia (ryc. 5.46, 5.47)
 - 5.16.4. Specyficzne złamania w obrębie przedramienia
 - 5.16.5. Złamanie dalszej nasady kości promieniowej (w miejscu typowym)
- 5.17. Uszkodzenia w obrębie nadgarstka
 - 5.17.1. Zwichnięcie kości księżycowatej oraz zwichnięcia i złamania okołoksiężycowate (ryc. 5.63)
 - 5.17.2. Złamanie kości łódeczkowatej (ryc. 5.65, 5.66)
- 5.18. Uszkodzenia w obrębie ręki
 - 5.18.1. Zwichnięcia w obrębie ręki
 - 5.18.2. Złamanie podstawy i kości śródręcza
 - 5.18.3. Złamania kości śródręcza (ryc. 5.68, 5.69)
 - 5.18.4. Złamania palców
 - 5.18.5. Uszkodzenia ścięgien
 - 5.18.6. Urazy tkanek miękkich rąk
 - 5.18.7. Infekcje w obrębie ręki

ZŁAMANIA MIEDNICY

- 6.1. Złamania miednicy bez przerwania ciągłości obręczy kończyny dolnej
 - 6.1.1. Złamanie kolców biodrowych (ryc. 6.3)
 - 6.1.2. Złamanie guza kulszowego
 - 6.1.3. Złamanie kolca kulszowego
 - 6.1.4. Złamanie talerza biodrowego (*duverneya*) (ryc. 6.4, 6.5)
 - 6.1.5. Złamanie jednej gałęzi kości łonowej (ryc. 6.6a, 6.7)
 - 6.1.6. Złamanie gałęzi kości kulszowej (ryc. 6.6b)
 - 6.1.7. Złamanie kości krzyżowej (ryc. 6.8)
 - 6.1.8. Złamanie kości guzicznej
- 6.2. Złamania miednicy z przerwaniem ciągłości obręczy kończyny dolnej

- 6.2.1. Rozejście spojenia łonowego (ryc. 6.9, 6.10)
- 6.2.2. Jednostronne złamanie kości łonowej i kulszowej (ryc. 6.13a)
- 6.2.3. Obustronne złamanie kości łonowej i kulszowej (ryc. 6.13b, 6.14)
- 6.2.4. Zwichnięcia stawu krzyżowo-biodrowego lub izolowane pionowe złamanie w jego okolicy (ryc. 6.15, 6.16)
- 6.2.5. Podwójne złamanie miednicy typu Malgaigne'a (ryc. 6.17–6.20)
- 6.2.6. Złamania kulszowo-panewkowe (Walthera)
- 6.2.7. Wieloodłamowe złożone złamania miednicy

7. Uszkodzenia kończyny dolnej – *Tadeusz Sz. Gaździk*

- 7.1. Zwichnięcia stawu biodrowego (ryc. 7.1–7.4)
- 7.2. Złamania panewki i centralne zwichnięcia stawu biodrowego
- 7.3. Złamania bliższego końca kości udowej
 - 7.3.1. Złamanie szyjki kości udowej
 - 7.3.2. Złamania krętarzowe
 - 7.3.3. Izolowane złamania krętarzy
- 7.4. Złamanie trzonu kości udowej
 - 7.4.1. Złamanie trzonu kości udowej u dorosłych (ryc. 7.20, 7.21)
 - 7.4.2. Złamania kości udowej u dzieci (ryc. 7.25)
- 7.5. Złamania dalszej części kości udowej (ryc. 7.27, 7.28)
- 7.6. Uszkodzenie aparatu wyprostnego kolana (ryc. 7.31)
 - 7.6.1. Złamania rzepki (ryc. 7.32, 7.33)
- 7.7. Uszkodzenia więzadeł stawu kolanowego
 - 7.7.1. Skręcenia stawu kolanowego (uszkodzenia czynnych i biernych stabilizatorów stawu kolanowego)
- 7.8. Zwichnięcie stawu kolanowego
- 7.9. Niestabilności stawu kolanowego
- 7.10. Uszkodzenia łąkotec
- 7.11. Pourazowe zapalenie błony maziowej
- 7.12. Zapalenie kałek
- 7.13. Choroba Hoffy
- 7.14. Zwichnięcie rzepki (ryc. 7.39)

- 7.15. Złamania kości goleni
 - 7.15.1. Złamania bliższego końca kości piszczelowej
 - 7.15.2. Złamanie lub zwichnięcie głowy kości strzałkowej
 - 7.15.3. Złamanie trzonów kości goleni (ryc. 7.43–7.45)
- 7.16. Uszkodzenie ścięgna Achillesa (ryc. 7.48)
- 7.17. Zespół ciasnoty przedziałów powięziowych w obrębie kończyny dolnej (ZCPP)
- 7.18. Złamania dalszej części kości piszczelowej (ryc. 7.49, 7.50)
- 7.19. Uszkodzenia stawu skokowo-goleniowego
 - 7.19.1. Skręcenie stawu skokowo-goleniowego
 - 7.19.2. Złamania kostek (ryc. 7.51)
- 7.20. Złamanie i zwichnięcie kości skokowej (ryc. 7.56, 7.57)
- 7.21. Złamanie kości piętowej
- 7.22. Złamania kości stępu
 - 7.22.1. Złamanie kości łódkowatej
 - 7.22.2. Złamanie kości sześcienniej
 - 7.22.3. Złamania kości klinowatych
- 7.23. Złamania kości śródstopia (ryc. 7.62, 7.63)
- 7.24. Złamania palców (ryc. 7.64)
- 7.25. Zwichnięcia w obrębie stopy